

Á myndinni eru frá vinstri: Vilundur Guðnason, Davíð O. Arnar, Davíð Fällmar, Marianna Garðarsdóttir, Jens Cosedis Nielsen, Sædis Sævarsdóttir og Sigurður Sigurðsson. Mynd/Gunnar Sveinsson.

Doktorsvörn við Háskóla Íslands Marianna Garðarsdóttir

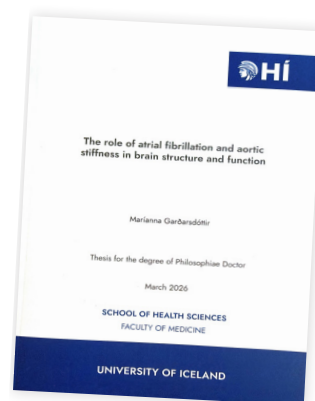
Marianna Garðarsdóttir varði doktorsritgerð sína við Háskóla Íslands þann 21. maí. Titill ritgerðarinnar er: Þáttur gáttatífs og ósæðarstífleika í formgerð og starfsemi heilans (*The role of atrial fibrillation and aortic stiffness in brain structure and function*). Andmælendur voru Jens Cosedis Nielsen prófessor við Árósháskóla og David Fällmar dósent við Uppsalaháskóla. Leiðbeinandi var Davíð O. Arnar prófessor, meðleiðbeinandi Sigurður Sigurðsson framkvæmdastjóri og í doktorsnefnd Thor Aspelund prófessor og Vilundur Guðnason prófessor.

Marianna Garðarsdóttir lauk sérnámi í myndgreiningu við Sahlgrenska Universitetssjúkhuset í Gautaborg 2007 og hefur starfað á Landspítala sem sérfræðilæknir og forstöðumaður myndgreiningarþjónustu.

Doktorsverkefnið fjallar um áhrif gáttatífs og ósæðarstífleika á blóðflæði til heila, mælt með segulómun. Gáttatíf er algengast langvarandi hjartsláttartruflana og eykur hættu á heilablóðfalli og minnstruflunum. Breytingar í heila geta

sést, jafnvel án heilablóðfalls. Heilinn er háður stöðugu blóðflæði með súrefni, en í gáttatífi verður hjartslátturinn óreglulegur og óskilvirkari. Í fyrstu rannsókn sást minna blóðflæði til heilans hjá eldri einstaklingum með langvarandi gáttatífi samanborið við þá í eðlilegum takti. Heilarúmmál var minna en ekki sáust minnstruflanir. Í annarri rannsókn voru einstaklingar með gáttatífi skoðaðir fyrir og eftir rafvendingu, sem getur komið hjartslætti í réttan takt. Þeir sem fóru í réttan takt sýndu aukið blóðflæði, en þeir sem voru áfram í gáttatífi sýndu enga breytingu, sem bendir til þess að minna blóðflæði í gáttatífi sé ekki viðvarandi. Í þriðju rannsókn var ósæðarstífleiki skoðaður, en hann magnar áhrif þrýstingsbylgju blóðs og hefur áhrif á smáar æðar í heila. Einstaklingar með stífari ósæð höfðu minna blóðflæði til heilans og aukin merki um smáaæðasjúkdóm, auk þess sem heilarúmmál var minna, en ekki sáust minnstruflanir. Aukinn ósæðarstífleiki hafði áhrif á blóðflæði, en aldur á heilarúmmál.

Þessar niðurstöður benda til að óreglulegur hjartsláttur og ósæðarstífleiki geti haft áhrif á heilann með breytingum á blóðflæði. Aldur er mikilvægasti þátturinn sem hefur áhrif á heilaheilsu, en hjarta- og æðasjúkdómar geta átt þátt í snemmkomnum áhrifum á blóðflæði, en síðar á heilavef og vitræna getu. Skilningur á hvernig blóðflæði í hjarta- og æðasjúkdómum hefur áhrif á heilann getur skýrt hvernig hægt er að vernda heilaheilsu með hækkandi aldri.

Hvað segir nýdoktorinn?

Hvað leiddi þig inn í vísindarannsóknir og doktorsnám?

Óendanleg þörf fyrir að hafa of mikið að gera! Klíníkin leiddi mig inn á þessa braut en við Davíð ræddum rannsóknir á gáttatrefjun sem reyndist flókið í framkvæmd. Þá bauðst mér að skoða blóðflæði til heila sem var áhugavert framhald á annarri rannsókn hópsins og frábært tækifæri fyrir mig til að dýpka mig í vísindalegum aðferðum og fá tækifæri til að kynna þetta skemmtilega viðfangsefni víða.

Hvernig var námsskipulagið og var nægur tími til vísindavinnu?

Frekar kaotískt, full vinna samhliða rannsóknnum er krefjandi, það hafa farið mörg kvöld, helgar og nætur í vísindavinnunna. Samstarfsfólk mitt í gegnum árin hefur verið mjög tillitssamt og

þolinmótt, ekki síst undanfarið eitt og hálf ár meðan ég kláraði ritgerðina. COVID-19 setti strik í reikninginn, en vinnuálagið jókst töluvert á þeim tíma og ég var næstum búin að gefa vísindinu upp á bátinn. Meðrannsakendur mínir stöppuðu þó í mig stálinu og hafa reynst mér sérstaklega vel. Það er gefandi að sjá fyrir endann og að fá ritgerðina prentaða í hendurnar.

Hver eru þín næstu skref í vísindum eftir doktorsnámið?

Það er óákveðið eins og er. Það væri gaman að halda áfram, en ég mun örugglega vakna eldsnemma á morgnana með frábærar hugmyndir í kollinum enn um sinn.